

SAMORDNINGSFÖRBUNDET
JÄMTLANDS LÄN

j!

Delrapport

Hamsam 2.0 Hammarstrand

Författad av Margareta Nordling

2019-02-07

Innhåll

1 Projektets organisation.....	3
2 Bakgrund.....	3
3 Huvudmål för projektet	4
4 Övergripande mål för projektet.....	4
5 Målgrupp	4
6 Sammanfattning juli 2017 - december 2018	5
7 Redovisning av hälsoenkäten	7
7.1 Fysisk och psykisk hälsa	7
7.2 Sömnvanor.....	8
7.3 Jag äter grönsaker, frukt och bär, godis, kakor och chips och dricker sötade drycker.....	9
7.4 Jag äter fisk eller skaldjur.....	10
7.5 Idrott och motion.....	11
7.6 Bruk av alkohol	12
7.7 Bruk av tobak.....	13

1 Projektets organisation

Projektägare: Jämtlands gymnasieförbund Vuxenutbildningen Ragunda

Projektperiod: 2017-07-01 – 2019-06-30

Samverkanspartner: Ragunda kommun, Arbetsförmedlingen, AME och IFO

Projektledare: Björn Sandal t.om 2018-08-05

Margareta Nordling fr.om 2018-08-06

Styrgrupp: Chef Arbetsförmedlingen, Integration, Arbetsmarknadsenheten och IFO från Ragunda kommun och Rektor JGY.

Dessa har fått återkoppling 2 ggr/år och möten i samband med dessa.

Arbetsgrupp: Projektledare, SYV, SFI lärare, AF, integration och Arbetsmarknadsenheten.

Arbetsgruppen har möten en gång i månaden. Samtycken från individerna finns på AF, IFO och SFI.

2 Bakgrund

Majoriteten av eleverna har någon form av hälsoproblem. Från medicinska diagnoser till psykosomatiska och traumatiska hälsoproblem som ej är bearbetade. De nyanlända fungerar ofta bra i 3-5 månader efter sitt uppehållstillstånd, sedan uppstår problem i livet för många. Vi träffar eleverna varje dag på SFI och ser en växande problembild som behöver bemötas. Här vill vi möta deltagarna preventivt med information från SO-lärare, vårdlärare, sjuksköterska samt SYV.

Eleverna behöver få information tidigt om svenska hälsosystemet men även hur de själv kan påverka sin försörjning, boende, hälsa och etablering i Ragunda kommun.

I Ragunda har vi undervisning på svenska med språkstödjare och vi behöver utveckla information på deltagarnas modersmål.

Dessa språkstödjare ska få en högre kompetens kring hälsofrågor. De kan då finnas som stöd i etableringsprocessen och tillsammans med olika aktörer fånga upp personer som löper större risk att hamna i ohälsa.

3 Huvudmål för projektet

- Genomföra Hälsoskola med vårdlärare, skolsköterska samt hjälp av Hälsocentralen.
- Fördjupad Samhällsinformation som syftar till att skapa en målbild av arbete/ försörjning för att leva i Ragunda Kommun.
- Se till att språkstödjare finns med som naturliga inslag i undervisningen för modersmål och översättning och att utbilda dessa i hälsofrågor.
- Att plocka fram kvinnliga språkstödjare ur ett jämställdhetsperspektiv för att få förebilder som visar på möjligheter för kvinnor att komma ut i arbete.
- Utveckla samarbete med Integration/ IFO, Arbetsförmedlingen och Jämtlands vux för att få rätt insatser i tidigt skede till nyanlända och förebygga och förbättra den egna hälsan.

4 Övergripande mål för projektet

Att ge nyanlända rätt stöd och förebygga ohälsa genom hälsoskolor och ökad kvalité för rollen som språkstödjare samt genom samverkan på Jämtlands vux och med andra aktörer i samhället.

5 Målgrupp

Nyanlända i etableringsfasen, avslutad etableringsfas eller de med introduktionsersättning, ensamkommande från 18 år samt utrikesfödda utan flyktingstatus.

Antal deltagare som kommer genomgå Samhällsorientering/ hälsoskola beräknas ligga på 40-100 deltagare under projektiden.

Vi utbildar 6-8 språkstödjare i fördjupad samhällsinformation och samhällsorientering i språkgrupperna tigrinja, arabiska och somaliska. Hälften kommer att vara kvinnor och hälften män.

6 Sammanfattning juli 2017 - december 2018

Samverkansmöten med SFI- lärare, AF, AME och ibland IFO äger rum en gång i månaden och är viktiga för att lyfta individer som behöver stöd från andra myndigheter eller förvaltningar.

Fram till juli 2018 hade 63 elever deltagit i både hälsoskolan och samhällsorienteringen. Samtliga elever svarade på en hälsoenkät i samband med kursavslut men efter flytten av SFI från Hammarstrand till Bispgården har vi inte funnit igen enkätunderlagen och någon utvärdering är därför svår att göra.

För att få en utökad och fördjupad samhällsorientering är den från augusti 2018 integrerad i SFI- undervisningen och i samtliga undervisningsgrupper. Vilket gör att alla elever får minst 100 timmar samhällsorientering i stället för 60 timmar.

Idag har vi 14 elever inskrivna i Hälsoskolan och ytterligare några tillkommer inom kort.

Under våren 2018 deltog 5 elever, 4 kvinnor och 1 man i kursen Språkstöd och hälsoinspiratör. Av dessa har 2 elever flyttat från kommunen och 2 av kvinnorna har fått timanställning som språkstödjare hos oss på Jämtlands Gymnasium i Bispgården. Den ena av kvinnorna är precis klar med grundvux svenska och vill utbilda sig till lärare. En elev läser till undersköterska.

Hösten 2018 genomfördes en kurs i Språkstöd och hälsoinspiratör med 5 män och 4 kvinnor. Kursen pågick 3 timmar i veckan i 14 veckor. Av de 5 männen har 2 påbörjat yrkesutbildning och 2 börjar inom kort och en man slutför SFI kurs D.

Av kvinnorna arbetar 2 heltid, inom förskolan resp. vården. En arbetar 60% inom handeln och studerar SFI 20%. En kvinna arbetar som språkstödjare på AME ibland och kan bli aktuell för anställning som språkstödjare inom grundskolans lågstadium.

Samtliga språkstödjare finns i de vanligaste språkgrupperna i Ragunda kommun som är tigrinja, arabiska, somaliska och även thailändska eftersom vi ofta får in thailändska elever som vi inte kan kommunicera med.

I slutet av utbildningen Språkstöd och hälsoinspiratör hösten 2018 fick eleverna i uppdrag att göra en hälsoenkät i samtliga SFI- grupper. Det gav eleverna också en möjlighet att arbeta som språkstödjare i grupp 1-3 där de flesta hade svårt att förstå frågorna och svarsalternativen.

För att få ett bredare underlag i hälsoenkäten delades den in i man/ kvinna från Asien, Afrika och Europa. Enkäten gjordes 26 november och då var 31 elever närvarande. Av dessa elever var det endast 3 som inte deltagit i hälsoskolan tidigare och detta kan vara av betydelse för det goda resultatet av enkäten.

7 Redovisning av hälsoenkäten

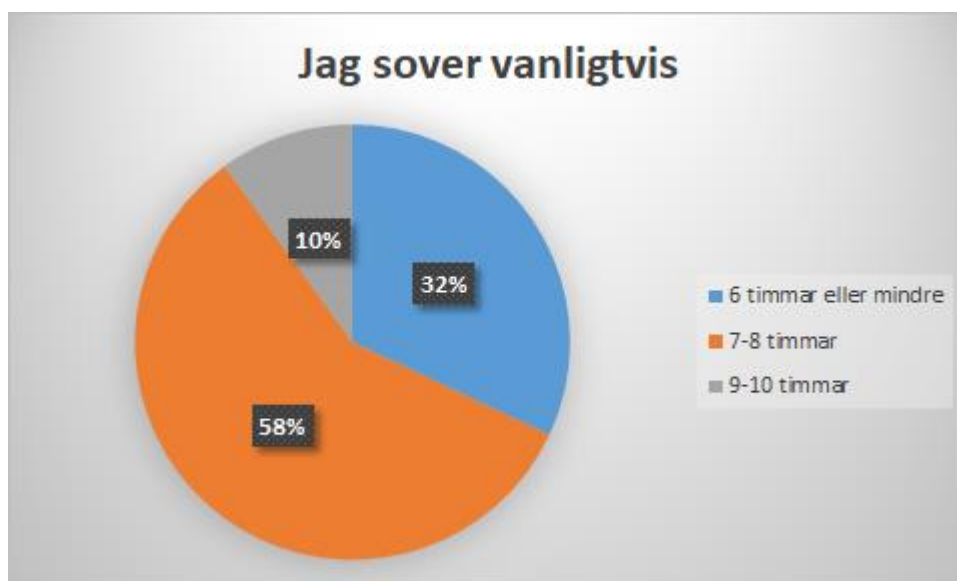
7.1 Fysisk och psykisk hälsa

De som mår allra bäst är de afrikanska kvinnorna och i den här gruppen kommer de flesta från Eritrea. De har ett stort socialt nätverk och umgås till största del inom den egna språkgruppen, vilket är till nackdel för den svenska språkutvecklingen. Anhöriginvandringen inom den här gruppen har varit stor och det förstärker också deras välbefinnande.

De som varken mår bra eller dåligt kommer från Europa och Asien.

7.2 Sömnvanor

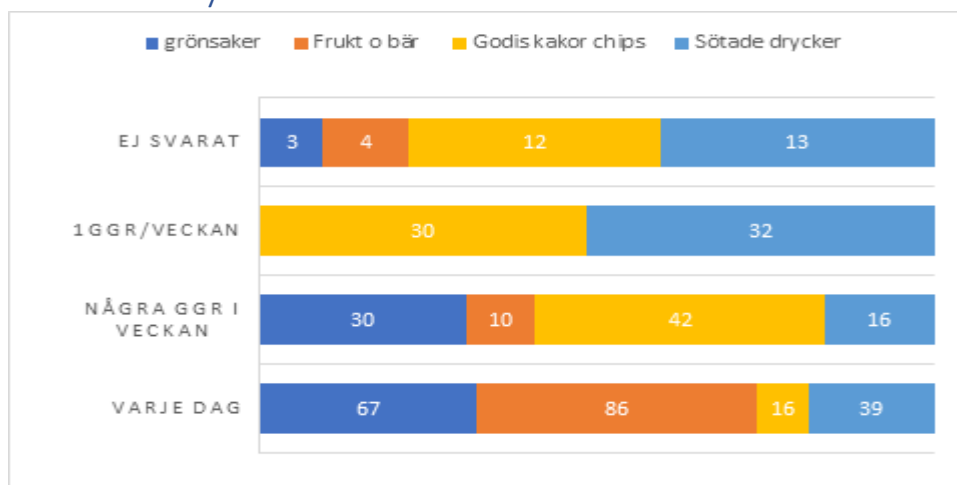

Kvinnor och män från Asien sover sämst, 6 timmar eller mindre. Någon direkt orsak till det har inte framkommit när resultatet av enkäten diskuterats i undervisningsgrupperna.

De afrikanska männen sover bäst, 9-10 timmar.

68% av eleverna sover bra eller mycket bra och det får anses som ett bra resultat.

7.3 Jag äter grönsaker, frukt och bär, godis, kakor och chips och dricker sötade drycker.

Grönsaker: 67% äter grönsaker varje dag oavsett varifrån de kommer. 30% av alla äter grönsaker några gånger i veckan men tycker att grönsaker är dyra att köpa.

3% har inte svarat.

Frukt och bär: 86% av alla äter frukt efter säsong varje dag. Kunskapen om de svenska bären är låg och färska bär är dyra att köpa. Dessutom finns en rädsla för att gå i skogen och plocka bär på egen hand.

4% har inte svarat.

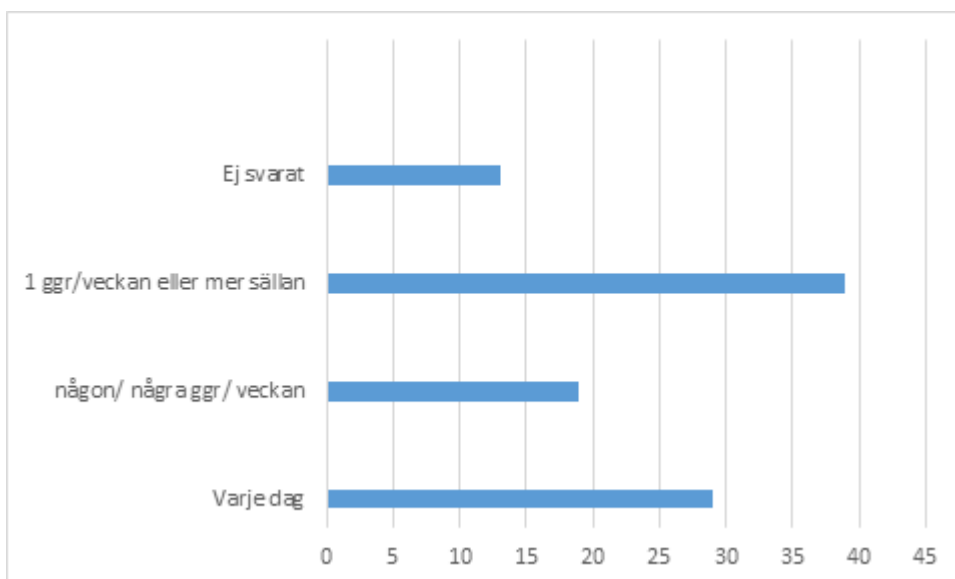
Godis, kakor och chips: 16% äter godis, kakor och chips varje dag och de kommer främst från Europa. 42% äter några gånger per vecka oavsett härkomst och här är chips och kakor vanligast. 30% äter lördagsgodis en gång i veckan.

12% har inte svarat.

Sötade drycker: 39% dricker sötade drycker varje dag och det är framför allt kaffe/ te med socker, saft och sötad juice. 16% dricker sötade drycker några gånger i veckan. 32% dricker sötade drycker en gång i veckan och här finns också läsk med. De flesta vet att läsk är onyttigt och farligt för tänderna.

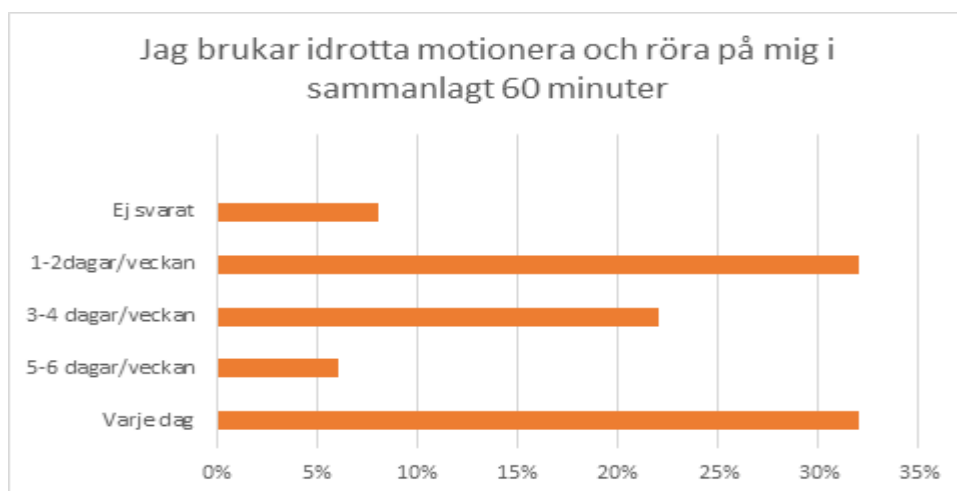
13% har inte svarat.

7.4 Jag äter fisk eller skaldjur

Fisk eller skaldjur: 29% i alla grupperna äter fisk eller skaldjur varje dag och 19% någon eller några gånger i veckan. 39% äter fisk eller skaldjur 1 gång i veckan eller mer sällan och anledningen är att fisk och skaldjur är för dyra.

7.5 Idrott och motion

Varje dag: idrottar och motionerar 32% av eleverna och därav är 10% kvinnor och 22% män.

5 - 6 dagar/veckan: idrottar och motionerar 6% av eleverna och därav är 3% kvinnor och 3% män.

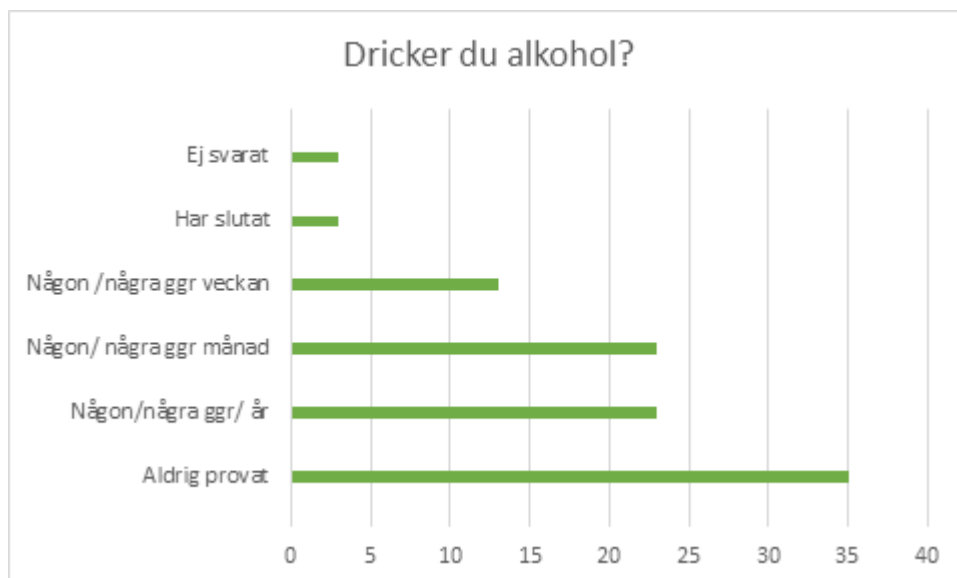
3 - 4 dagar/veckan: idrottar och motionerar 22% av eleverna och därav är 10% kvinnor och 12% män.

1 – 2 dagar/veckan: idrottar och motionerar 32% av eleverna och därav är 13% kvinnor och 19% män.

Ej svarat: 8%

Inga av våra äldre elever var närvarande vid enkäten och därigenom har vi ett mycket bra resultat i den här frågan. Vid diskussioner i grupperna har det framkommit att de äldre är passiva i idrott och föredrar att vara hemma. De afrikanska männen och kvinnorna spelar volleyboll/ basketboll tillsammans flera gånger i veckan. Arabiska männen styrketränar ofta på gym medan kvinnorna föredrar att promenera.

7.6 Bruk av alkohol

Aldrig provat: 35% och därav har 19% av kvinnorna och 16% av männen aldrig provat alkohol.

Någon/några ggr/år: 23% och därav dricker 10% av kvinnorna och 13% av männen alkohol någon/ några gånger per år.

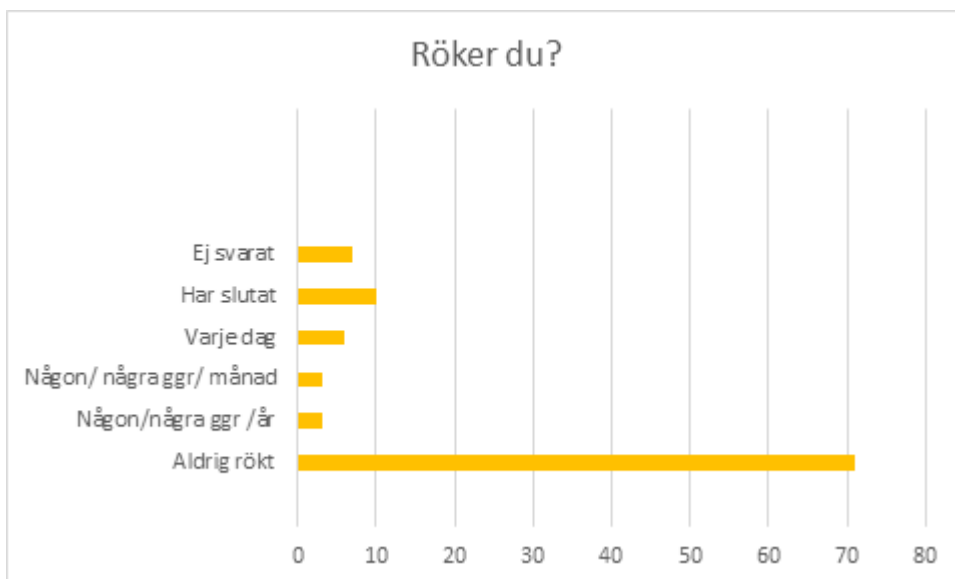
Någon/några ggr/ månad: 23% och därav dricker 6% av kvinnorna och 17% av männen alkohol någon/ några gånger per månad. Samtliga kvinnor kommer från Asien och 14% av männen kommer från Afrika och 3% från Europa.

Någon/ några ggr/ veckan: 13% och därav dricker 3% av kvinnorna och 10% av männen alkohol någon/ några gånger i veckan. Samtliga kvinnor kommer från Asien och 7% av männen kommer från Afrika och 3% av männen kommer från Europa.

Har slutat: 3% är män från Asien.

Ej svarat: 3%

7.7 Bruk av tobak

71% av eleverna har aldrig rökt och av de 6% som röker idag finns inga kvinnor. 10% har slutat röka och här finns en kvinna från Europa och en man från Asien som både har slutat dricka alkohol och röka.